

İzmir ilinde 2010 yılına ait YG Tesislerinde İşletme Sorumluluğu Uygulamalarına Genel Bir Bakış

Elk. Elo. Müh. Ali Fuat Aydın
ali.fuat.aydin@emo.org.tr

Bilindiği gibi yüksek gerilim tesisleri işletme sorumluluğu hizmetleri ülkemizde 20 yıla yakın bir süredir uygulanmaktadır. İşletme sorumluluğu hizmetlerinin yaygınlaşması ile birlikte Odamız tarafından yapılan çalışmalarda, hizmet kalitesinin denetimi, periyodik raporların denetimi, fatura denetimi, sayıya ve/veya güce göre sınırlama, coğrafi sınırlamalar ve belgelendirme vb. konular değerlendirilmiştir.

30.10.2000 tarih ve 24246 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'nin 60. maddesi, tüm yüksek gerilimli kuvvetli akım tesislerinde sorumlu elektrik mühendisi bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Aynı yönetmeliğin tanımlar başlığı altındaki 4.a.3 maddesinde yüksek gerilimin tanımı "Etkin değeri 1000 voltun üstünde olan fazlar arası gerilim" olarak yapılmıştır.

Enerji satan kurum ya da kuruluşların tüketici ile yaptıkları enerji satış sözleşmesinin eki olan Yüksek Gerilim Enerji Satışına İlişkin Perakende Satış Sözleşmesi 5-i maddesinde "Müşterinin özel trafolu olması halinde, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'nin

60. maddesi hükmü ve buna ilişkin Şirketçe çıkarılmış uygulama talimatları doğrultusunda sorumlu elektrik mühendisi ile işletme sorumluluğu hizmet sözleşmesi imzalar ve bu sözleşmeyi her yıl yenileyerek şirkete ibraz eder. Aksi takdirde, müşterinin elektriği kesilir" hükmü yer almaktadır. Yine Enerji Müsaadesi ekinde yer alan yazının 4. maddesinde "Yürürlükteki Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'ne göre tesisinizde teknik konulardan sorumlu elektrik mühendisi bulunacaktır" ibaresi yer almaktadır.

Yukarıda yazılı düzenlemelere göre yüksek gerilim tesislerinin, elektrik mühendisleri tarafından işletilmesi gerektiği yasal bir zorunluluktur. Bu nedenle, elektrik satan kurum veya kuruluşlar özel trafosu bulunan müşterilerden teknik konulardan sorumlu elektrik mühendisi işletme sorumlusunu bildirmelerini istemek zorundadır.

İşletme sorumluluğu hizmetleri, TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün 13.11.2002 tarih ve 3186 sayılı genelgesi ile tüm trafolu abonelere "Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'ne göre işletme sorumluluğunun yalnızca elektrik mühendisleri tarafından üstlenileceği, işletme sorumlusu ile

yapılacak sözleşmenin her yıl işletmelerce aranması gerektiğini, aksi halde ortaya çıkabilecek can ve mal kayıplarının sorumluluğunun abonelere ait olacağını ve Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulacağını" bildirmesiyle, tüm yurttan aranır hale gelmiştir.

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün 12.03.2004 tarih ve 599 sayılı genelgesi ile yönetmelik kuralları gevşetilmiş, direk tipi trafoların işletme sorumluluğu hizmeti kapsamında olmadığı vurgulanmış ve işletme sorumlusu bulunması zorunluluğu kuralına uymayan tesislere hiçbir yaptırım uygulamayacağı anlamına gelen talimatlar bağlı birimlere iletilmiştir. Daha sonra ise 11.07.2006 tarih ve 1496 sayılı genelge ile yönetmeliğin bütün denetim olanaklarını geçersiz kılacak uygulamalar konusunda dağıtım şirketlerine talimatlar gönderilerek YG İşletme sorumluluğu hizmetleri zayıflatılmıştır.

İşletme sorumluluğu hizmetlerinin EMO tarafından izlenmesinin ancak SMM üyeler üzerinden yürütüldüğünde mümkün olabildiğini, işletmelerde tam gün ve tam yıl esasına göre çalışanların işletme sorumluluğu üstlenmesi durumunun izlenmesinin trafo

Tablo-1 İzmir İlinde 2010 Yılı İşletme Sorumluluğu Hizmetlerine İlişkin İstatistiksel Bilgiler

	1 kV ÜSTÜ ve 1 kV ALTI TESİSLER ELEKTRİK SMM ÜYE SAYISI				İŞLETME SORUMLULUĞU ÜSTLENEN SMM SAYISI	SÖZLEŞME SAYISI				KURULU GÜÇ
	KENDİ ADINA	ORTAK	ÜCRETLİ	TOPLAM		İSS	BHS	DHS	TOPLAM	
İzmir	64	116	21	201	157	1811	16	13	1840	1.440.332
Aliağa		4		4	4	130			130	55.420
Bergama		3		3	3	177	13		190	51.225
Ödemiş	3	1	1	5	3	89			89	22.280
Tire	3	3		6	4	20			20	6880
Torbali	3	3		6	4	169			169	79.010
İzmir İli Toplam	73	130	22	225	175	2396	29	13	2438	1.655.147

başına verilen Tescil Belgesi ve peyriyodik kontrol formları uygulaması dışında mümkün olmadığını vurgulamak gerekiyor. Önceleri hizmetin yaygınlaşması amacıyla herhangi bir sınır getirilmezken, daha sonra ilk olarak Şube Yönetim Kurulları aracılığıyla çeşitli lokal sınırlamalar getirilmiştir (Son olarak bu sınır 2011 yılından itibaren tarımsal sulama trafolarına özel olmak üzere 50 adet olarak genişletilmiştir). 1994 yılından bu yana, başka bir deyişle son 16 yılda Şube merkezinde onaylanan sözleşme sayılarına bakıldığında 2000'li yıllarda yıllık 900 dolayında seyreden sözleşme sayısının TEDAŞ'ın yazısıyla 2003 yılında 1200'lere ulaştığı ancak gerek direk tipi trafoların kuvvetli akım tesisi sayılmayacağına yönelik talihsiz genelge, gerekse işletme sorumlusu aranmasına ilişkin yazıların abonelere

gönderilmeşiğine bağlı olarak sonraki yıllarda 1000'ler seviyesine gerilediğini, sonra tekrar hizmet sözleşmelerinin aranmaya başlamasıyla artmış olarak seyrettiğini söylemek yanlış olmayacaktır. (Tablo-2). TEDAŞ verilerine göre 2009 yılı sonu itibarı ile İzmir ili için 3. şahıslara ait trafoların sayısı 7.147; toplam gücü ise 3.256 MVA olarak açıklanmıştır.

Bir başka yönden ele almak gerekirse 2002 yılında Şube merkezinde onaylanan sözleşmelere ilişkin SMM başına düşen sözleşme sayısı, 2002'de 8 iken 2010 yılında yaklaşık 12 olmuştur; 2002'de 4.910 kVA olan mühendis başına düşen kurulu güç ise 2010 yılında 9.170 kVA olmuştur.

Aliağa, Bergama, Ödemiş, Tire ve Torbalı İlçe Temsilciliklerinde onaylanan sözleşmeler de dahil edildiğinde, bir başka deyişle İzmir ili genelinde ise

2010 yılında 1 kV Üstü ve 1 kV Altı Tesisler Elektrik SMM Belgesi olan 225 üyemizin 175'inin başka bir deyişle %77,7'sinin en az 1 işletme sorumluluğu üstlenmiş olduğu görülmekte, 2396 sözleşmenin anılan 175 SMM üye arasında paylaşılmış olduğu, dolayısı ile SMM üye başına yaklaşık 14 sözleşme ve 9.457 kVA kurulu güç düştüğü görülmektedir (Tablo-1).

İzmir Şube merkezinde Yıllara Göre İşletme Sorumluluğu Sayıları

1994	236	2003	1212
1995	302	2004	1158
1996	380	2005	996
1997	514	2006	1054
1998	691	2007	975
1999	781	2008	959
2000	881	2009	1543
2001	861	2010	1840
2002	906		Tablo-2

Resmi Gazete'den

Tarih	Sayı	Kurum	
1 Nisan 2011	27892	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Göksu Elektrik Dağıtım A.Ş.nin Özelleştirme Kapsam ve Programına Alınması (Tarih : 7/3/2011 Karar No: 2011/22)
5 Nisan 2011	27896	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
9 Nisan 2011	27900	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü	Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
15 Nisan 2011	27906	Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu	Elektronik Haberleşme Sektöründe Hizmet Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
20 Nisan 2011	27911	Bayındırlık Ve İskân Bakanlığı	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
21 Nisan 2011	27912	Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu	Elektronik Haberleşme Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddetinin Uluslararası Standartlara Göre Maruziyet Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Kontrolü Ve Denetimi Hakkında Yönetmelik
22 Nisan 2011	27913	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
27 Nisan 2011	27917	Bayındırlık Ve İskân Bakanlığı	Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarına Ve Eğitici Kuruluşlara Verilecek Eğitimlere İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
28 Nisan 2011	27918	Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu	Özel Telsiz Sistemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
28 Nisan 2011	27918	Bayındırlık Ve İskân Bakanlığı	Mimarlık Ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2011 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ

Duyuru

Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. Nazilli İşletme Müdürlüğünde görevli iken enerji nakil hattından orman yangını çıkması nedeniyle sorumlu mühendis olarak kendisine Nazilli 1.Sulh Ceza Mahkemesinde Kamu Davası açılan 24751 sicil nolu üyemiz Ergun RUA'nın savunması konusunda Şube Yönetim Kurulumuz tarafından hukusal destek verilmiş olup, anılan davada 10.12.2010 tarihinde üyemiz Ergun RUA lehine beraat kararı verilmiştir.